

VELKOMMEN TIL MARINESTATION KØBENHAVN

ORDENSREGLEMENT FOR MARINESTATION KØBENHAVN

Marinestation København er placeret på Nyholm, og er et militært område under Forsvarsministeriet, tilhørende Søværnet.

Marinestation København er hjemsted for Søværnets Officersskole, samt en del af Søværnets Specialskoler. Der foregår derfor en del aktiviteter på området i forbindelse med undervisning m.m.

Marinestationen er åben for offentligheden daglig fra solopgang dog tidligst kl. 0800, til solnedgang. Begge tidspunkter markeres ved skud fra Batteriet Sixtus.

Henset til områdets særlige karakter, er kørsel med motordrevne køretøjer på Marinestationsområdet kun tilladt for tjenestegørende personel. Førsel på rulleskøjler o.l. er ikke tilladt.

For ikke at gribe forstyrrende ind i den daglige undervisning og arbejdsdag lævrigt, er færdsel udenfor de afstakne områder (se kort) samt uvekkommende adgang til bygninger, anlæg og skibe ikke tilladt.

Bygninger, udsmykninger, beplantninger m.m. må ikke beskadiges eller fjernes.

Hunde skal føres i snor.

På området er det ikke tilladt:

- at nyde medbragt mad og drikke.
- at henkaste papir og andet affald.
- at opsætte plakater, uddele brochurer og lign.

Anvisninger og påbud fra tilsynsførende personel skal efterkommes.

Overtrædelse af ovennævnte ordensreglement vil medføre bortvisning fra området, evt. politianmeldelse.

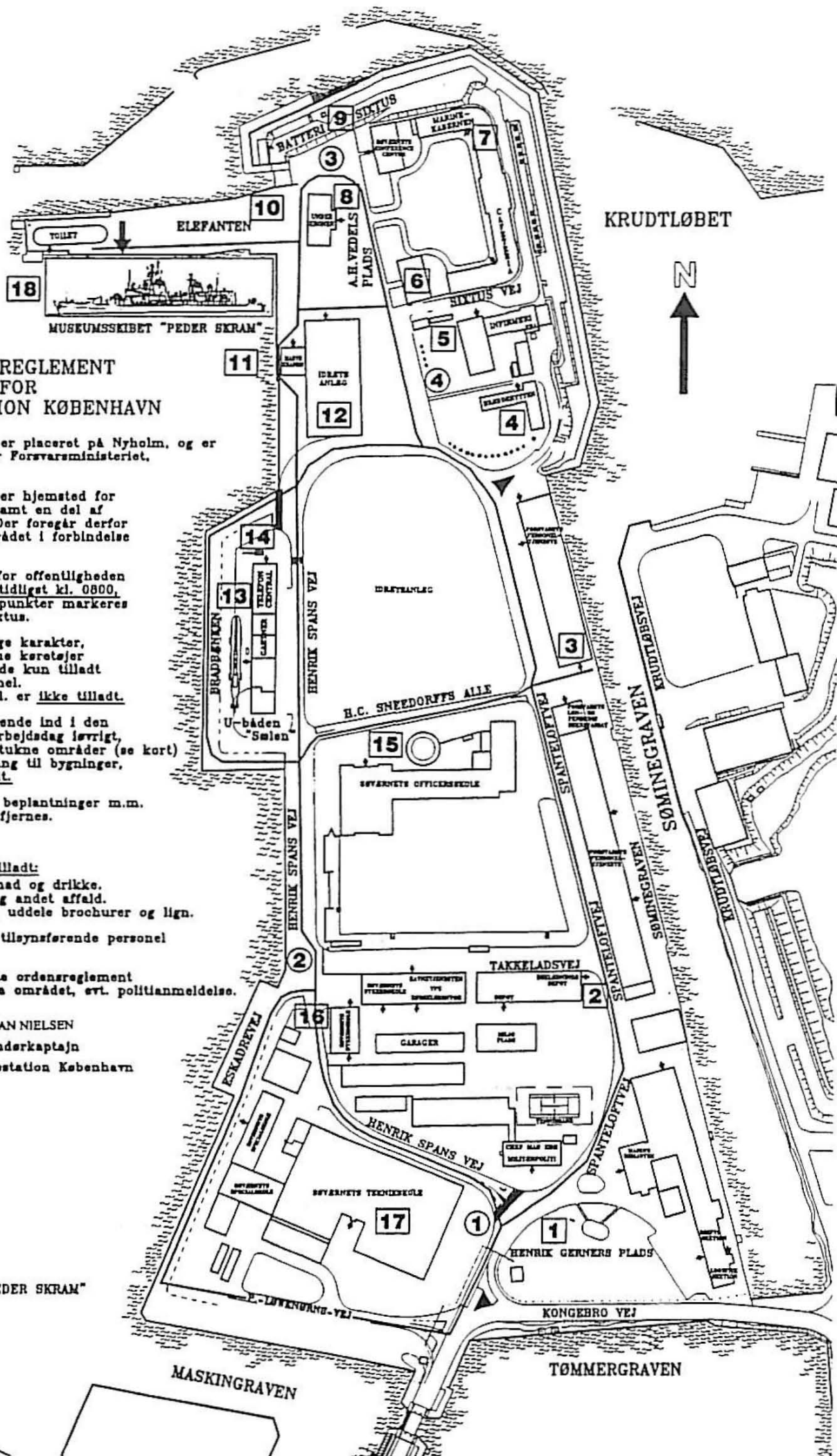
CHRISTIAN NIELSEN
kommandørkaptajn
Chef for Marinestation København

- ① Kortstander nr. 1
- ② Kortstander nr. 2
- ③ Kortstander nr. 3
- ④ Kortstander nr. 4

— Her må De færdes

♦ INDGANG

➔ MUSEUMSSKIBET "PEDER SKRAM"

NYHOLMS SEVÆRDIGHEDER

Nyholms bygninger og område er i dag et historisk område med bevaringsværdige bygninger, som vedligeholdes af Marinestation København og søges holdt intakte med hensyn til udseende og udformning.

Der værnes om bygningerne, da de er en del af Danmarks nationale historie.

1.

Det første indtryk, der møder besøgende på Marinestation København, er flagbastionen med galionsfiguren fra flådens sidste linieskib DANNEBROG (1850-1897). Dette skib blev ombygget til panserfregat i 1862. I forbindelse med ombygningen blev figuren taget i land.

Til venstre ser man Marinestation Københavns administrationsbygning og til højre er der to bygninger - den forreste er Marinens Bibliotek og den bageste rummer Marinestationens Etablissementsafdeling.

2.

Gl. Vestre Takkelagehus til venstre og Gl. Østre Takkelagehus til højre. Disse huse stod færdige i 1729. Det er to simple, meget lange magasinbygninger af bindingsværk, oprindeligt med åben tagstol. Den vinkelformede placering skyldes, at de har været anbragt uden om de daværende byggebeddinge. Gl. Vestre Takkelagehus er senere delt i to dele, da der på et tidspunkt blev behov for et jernbanespor til beddingerne.

I dag bruges bygningerne til kontorer for Forsvarets Personeltjeneste, lager og værksted.

3.

I forlængelse af Gl. Østre Takkelagehus er Spanteloftbygningen. Denne karakteristiske bygning med den tilbagetrukne overbygning er opført i 1742, og er i bindingsværk. Bygningen huser i dag Forsvarets Personeltjeneste.

Den store, frie øvre etage var beregnet til snoning af spanter til skibene, der stod på beddingerne neden for bygningen. Den underste etage gav plads for chalupper, derfor hviler bagsiden af bygningen kun på stolper, så man kunne trække bådene direkte op i bygningen fra graven bag ved.

På forsiden af bygningen ses den store stopbom, der blev brugt ved stabelafløbning.

Det sidste skib, DRYADEN, blev søsat herfra den 3. juni 1926.

I dag bruges bygningen til skole- og kursusvirksomhed.

4.

Bræddehytten blev indviet i 1996. Hytten, der kan føres tilbage til besættelsestiden, var tidligere KFUM's orlogshjem. Bræddehytten bruges nu som spiseafsnit og til mødeaktiviteter m.v.

I haven står Danmarks ældste Radiostation, som Foreningen til Bevarelse af Danmarks ældste Radiostation har til huse i.

5.

Det militære hospital, Infirmeriet, er opført i 1942. Infirmeriet har døgnåbent og drager omsorg for de værnepligtiges helbred i hele Københavns-området.

6.

Arresthuset blev bygget i 1891. Funktionen som arresthus ophørte i 1973. Arresthuset anvendes i dag som depot for Søværnets museale udsmykningsgenstande.

7.

Marinekasernen blev taget i brug 20. juni 1910. Her indkvarteres bl.a. de værnepligtige og elever under deres uddannelse i Søværnet. Marinekasernen huser tillige Marinestationens kantine.

8.

Nyholms Hovedvagt (Under Kronen) blev opført i 1744 på foranledning af Philip de Lange. Bygningen var oprindeligt beregnet til at rumme vagtstyrken - officerer og menige i stueetagen og med første sal som spantesal.

Oprindeligt var der placeret en flagstang midt oven i kronen, men denne er dog formentlig blevet fjernet, da spiret på et senere tidspunkt blev fornyet.

Uret, der er fra 1753, er stadig i brug. Det kostede 320 rigsdaler og blev udført af den kendte urmager Peter Mathisen.

I dag bruges bygningen primært til repræsentative opgaver.

9.

Batteriet SIXTUS blev opført i 1686 og hed oprindeligt NEPTUNUS. I 1774 skiftede det navn til SIXTUS.

På SIXTUS volden står Rigets Flag, der hejses ved solopgang og nedhales ved solnedgang.

Der flages på halv stang langfredag og efter kongehusets nærmere bestemmelser. Da Frederik IV døde i 1730, vejede der et særligt flag i et halvt år. Flaget var sort med hvidt kors. Det samme flag blev i 1746, ved Christian VI død, sat på Tre Croner, Prøvestenen og Kronborg, dog kun i to måneder.

Fra batteriet SIXTUS skydes der hver dag avertissementsskud ved flagets op- og nedhaling, om morgenen dog aldrig tidligere end klokken 8. Derudover salutes der bl.a. ved fødsler i kongehuset, fødselsdage, bryllupper, statsbesøg m.v. samt ved Hendes Majestæt Dronningens officielle ombord- og ilandstigning i Kongeskibet DANNEBROG.

På volden er tillige anbragt en mindestøtte for Kaptajn Schrødersee, der den 2. april 1801, skønt han var rekonvalescent, frivilligt gik ombord i blokskibet INDFØDSRETEN for at overtage kommandoen efter Kaptajn Thura, der var faldet. Kaptajn Schrødersee blev ramt af en kugle og dræbt i samme øjeblik, han betradte falderebet på blokskibet.

De gamle kanoner på batteriet stammer fra fregatten NIELS JUEL (1879), krydserne HEIMDAL (1893) og GEJSER (1890).

10.

Skibsbroen ELEFANTEN er bygget op omkring lineskibet ELEFANTEN, som blev sænket i 1728 for at danne basis for en opfyldning af området.

11.

Mastekranen, der er Holmens vartegn, blev bygget under Frederik V i 1749 efter Philip de Langes tegninger. Kranen har en løfteevne på 20 ton og en højde på 40 m., så de store master på lineskibene kunne løftes på plads.

I dag rummer Mastekranen en udstilling over tidligere tiders håndværk og arbejdsforhold. Der er kun adgang til Mastekranen efter forudgående aftale.

12.

Planbygningen er opført ca. 1764 (spanteplan). Her blev spanteridset aftegnet, tilhugget og samlet. Før den nuværende planbygning lå der et Chabelonhus opført i 1741. I dag bruges bygningen til gymnastiksal for Forsvarets ansatte.

13.

Bradebænken var stedet, hvor træskibene blev vippet op på siden med trosser (kølhalet), således at man kunne brade (tjære) bunden. I dag anvendes Bradebænken som en ordinær kaj til fortøjning af skibe, der anløber Marinestationen.

14.

Ved Bradebænken står en stor kanon. Kanonen er en 24 cm. kanon L/43 model 1906 i skydebaneaffutage. Kanonen, der er fremstillet af Bofors i Sverige, blev anvendt til prøveskydninger på Amager Skydebane, men var også reservekanon til kystforsvarspanserskibet PEDER SKRAM to 24 cm. i tårnaffutage. Panserskibet PEDER SKRAM havde stabelafløbning i 1906 og blev ophugget i 1949.

15.

Søværnets Officersskole blev opført 1938-1939. Fra 1869-1939 blev uddannelserne gennemført i den gamle pigeskole i Nyboder (Germersgade/Borgergade).

Galionsfigurene stammer fra korvetten DAGMAR (1861) og korvetten SJÆLLAND (1858). Ankeret er fra korvetten PEDER SKRAM (1864).

16.

Søværnets Dykkerskole, der uddanner såvel civile som militære dykkere, har til huse i det gamle materielhus, der opført i 1824 til erstatning for to gamle skure. Som det ses opførte man, med respekt for området, bygningen i egebindingsværk i samme stil som Gl. Vestre Takkeleghus.

Bygningen indeholder blandt andet en stor dykkertank, hvor kommende dykkere stifter deres første bekendtskab med det våde element.

17.

Søværnets Specielskole har til huse i Søminevæsnets tidligere værk-steds- og depotbygninger. Ved specielskolen gennemføres lærlingeuddannelser for en række tekniske retninger, specialuddannelser og uddannelse af marineingeniører.

18.

På Nyholm ligger også fregatten PEDER SKRAM. Den blev køllagt den 25. september 1964, søsat den 20. maj 1965 og indgik i flådens tal den 25. maj 1966.

For Helsingør Skibsværft blev bygningen af vidtrækkende økonomisk og teknologisk betydning og værftet løste i samarbejde med Søværnet, Pratt & Whitney, Stal-Laval og andre store organisationer på det marinetekniske område overordentligt store tekniske opgaver.

Ved sin fremkomst vakte PEDER SKRAM stor international opmærksomhed ved at være det første orlogsskib i sin størrelse med kombineret gasturbine og diesel fremdrivning.

Den 4. januar 1988 strøg fregatterne af PEDER SKRAM-klassen (F 352 PEDER SKRAM og F 353 HERLUF TROLLE) kommando.

Som et unikt stykke dansk skibsbygningskunst, som flagskib for den danske flåde i en historisk markant periode, som et meget smukt skib, hvis lige ikke mere bygges, og som det sidste egentlige krigsskib i den størrelsesorden i den danske flåde er fregatten PEDER SKRAM - det 20. århundredes fregat - bevaret af Fonden PEDER SKRAM, som et levende museum.

Fregatten er normalt åben for besøgende:

Påske	kl. 11.00 - 17.00
Pinse	kl. 11.00 - 17.00
Skolernes sommerferie	kl. 11.00 - 17.00
Skolernes efterårsferie	kl. 11.00 - 17.00
Københavns Kultumat	kl. 18.00 - 24.00

Entré:

Voksne	kr. 40,00
Børn	kr. 20,00

Praktisk fodtøj anbefales p.g.a. fregattens mange stejle lejdere (af landkrabber kaldet trapper).

PRAKTISKE OPLYSNINGER

Der er offentlig adgang til Søværnets område på Nyholm fra solopgang til solnedgang - dog aldrig tidligere end fra klokken 08.00.

Publikum er velkomne til at spise i Marinestationens kantine, der har åbent:

Morgenmad	kl. 07.00 - 10.00
Frokost og aftensmad	kl. 11.00 - 18.30

Kantinen er lukket i weekends og på helligdage.

Toiletter

Der er offentlige toiletter ved Elefanten (se punkt 10).

Guidede rundvisninger

Guidede rundvisninger, inklusive besøg i Mastekranen, kan købes gennem Orlogsmuseet på telefon 32 54 63 63.